

Ana Krajnc mi je odprla pot v svet andragogike in izobraževanja starejših

Profesorico Ano Krajnc sem prvič srečala leta 1984 kot svojo predavateljico andragogike na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Predvsem sem rada poslušala njena predavanja iz komparativne andragogike. Na svojih predavanjih nam je nenehno odpirala okno v mednarodni svet andragogike in izobraževanja odraslih. Pri njej smo spoznavali tudi druge evropske in svetovne andragoge ter vsebine in oblike v izobraževanju odraslih po svetu. Sicer je bil naš študij osredinjen predvsem na jugoslovanske andragoge. Naj omenim le najvidnejše med njimi in s tem nekoliko osvežim kolektivni spomin naše generacije. To so bili: Dušan Savićević, Nikola Pastuović, Dragomir Filipović, Mladen Zvonarević, Mihajlo Ogrizović, Vlado Andrilović, Borivoj Samolovčev in drugi. Zlasti Ana Krajnc in Dušan Savićević sta bila tudi mednarodno izjemno priznana andragoga, člana mednarodnih strokovnih izobraževalnih organizacij pri Unescu, OECD, Svetu Evrope in drugih.

Andragogi iz vse Jugoslavije so bili med seboj povezani, srečevali so se na strokovnih srečanjih, zlasti na kongresih andragogov, bili povezani v Zvezi andragoških društev Jugoslavije, izhajala je strokovna revija Andragogija. V praksi je bilo izobraževanje odraslih razvito predvsem za potrebe dela. Hitro razvijajoča se industrializacija je spodbujala izobraževanje odraslih za poklic in za potrebe dela. Seveda je bilo takrat zelo malo izobraževanja za osebni razvoj, pa vendar je široka dostopnost poklicnega usposabljanja številnim malo izobraženim omogočila pot do poklicne izobrazbe, prekvalifikacije, nadaljnega izobraževanja in s tem višjega življenjskega standarda. To je bilo obdobje razvitih izobraževalnih centrov v večjih podjetjih, močno vlogo v izobraževanju odraslih so imele delavske univerze. Preboj v izobraževanju za osebni razvoj pa je v slovenskem prostoru naredila Univerza za tretje življenjsko obdobje, ki so ji v 90. letih sledili

številni drugi pojavi in oblike izobraževanja odraslih po Sloveniji, zlasti po ustanovitvi Andragoškega centra Slovenije leta 1991.

Pri predavanjih profesorice Ane Krajnc smo študenti prvič slišali o izobraževanju starejših, o prvi šoli za starejše v Sloveniji – o šoli za tretje življenjsko obdobje, kot se je takrat v začetku imenovala. Leta mojega študija andragogike so namreč tekla vzporedno z začetki izobraževanja starejših v Sloveniji, z uvedbo prvega eksperimentalnega programa francoščine za starejše pri mentorici Dušani Findeisen, z razvojem prvega usposabljanja vodij in mentorjev v izobraževanju starejših, z raziskovalnim spremljanjem področja, javno kampanjo itd. V te dejavnosti so se vključevali tudi študenti andragogike višjih letnikov, naj omenim zgolj nekatere med njimi: Nives Ličen, Lučka Lešnik, Katarina Skubic, Darja Zorc, Suzana Oražem in drugi.

Pri profesorici Ani Krajnc sem tudi diplomirala z diplomsko nalogo na temo Motivacija odraslih za osnovno izobraževanje. Na zagovoru diplome junija 1986 pa me je mentorica presenetila in hkrati izzvala s vprašanjem, ali bi želela sodelovati z univerzo za tretje življenjsko obdobje. Malo sem pomisljala, saj sem svojo poklicno pot videla v svojem domačem okraju, na Ljudski univerzi Celje, kjer sem tudi delala raziskavo za empirični del diplomske naloge. Vendar sem izziv sprejela. Moje prvo delo (pa ne služba) me je tako posrkalo vase in vse moje življenje prepletlo z izobraževanjem starejših, z univerzo za tretje življenjsko obdobje in seveda s tesnim sodelovanjem z Ano. Ana in Duša (dr. Dušana Findeisen) sta v slovenskem prostoru pojem, sinonim za univerzo za tretje življenjsko obdobje. Rasla sem s to univerzo, se učila in razvijala pod Aninim in Dušanim mentorstvom, zlagoma prevzemala vse bolj samostojno vlogo v organizaciji – in vendar ... tudi dandanes univerza za tretje življenjsko obdobje brez tega bogatega izkušenskega sveta ter intelektualnega in socialnega kapitala obeh strokovnjakinj ne bi bila to, kar sicer predstavlja v našem in evropskem prostoru ter pomeni tisočim starejšim ljudem. Ne bi se razvila v tako pomembno ustanovo z javnim družbenim poslanstvom in razvito identiteto tako v slovenskem kot mednarodnem prostoru.

Anino videnje pojavov, problemov in izzivov je izjemno, inovativno, zunaj utirjenega razmišljanja in iskanja rešitev. Njena inovativnost je kašipot vsem nam, da zagledamo še tisto drugo, nam doslej nevidno plat – in nenadoma je vse jasno, razumljivo, da lahko samo še rečemo: Saj res! Tako je. Kako, da tega nismo sami zagledali?

Ana je s svojim razumevanjem dejavnega staranja, sodelovanja generacij, položaja starejših v sodobni družbi vedno korak pred drugimi. Tako deluje vse svoje življenje. Pri Ani domala nič ni nemogoče, vse se da in zmore, vedno se najde pot. Vse njeno delovanje je prežeto z borbo proti togosti in neživljenjski zakonodaji, ki v ospredju ne vidi človeka, njegovih potreb ali njegovega razvoja. Trdno verjame v vseživljenjsko izobraževanje, učenje, vseživljenjsko delo in razvoj ljudi. Ne mara pa »zašolanosti«, ki ljudi ukaluplja ter zanika njihovo samostojnost in ustvarjalnost.

Ana nam je z vsem svojim delovanjem in ravnanjem zgled za to, da se človek nenehno uči, razvija, vstopa v nove vloge, je in mora biti povezan z drugimi ljudmi, drugimi generacijami. Je proti izločevanju starejših iz družbe. Njen moto je, naj generacije delujejo vzajemno, si med seboj pomagajo in tako razbremenijo druga drugo. Od Ane se nenehno učimo, ji sledimo in se medsebojno podpiramo v prizadevanjih za uresničevanje vseživljenjskega izobraževanja, za razvoj in enakovredno delovanje vseh ljudi v družbi.

Literatura

Findeisen, D. (2010). Univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani. Stvaritev meščanov in vez med njimi. Ljubljana: Društvo za izobraževanje za tretje življenjsko obdobje.

Jelenc, Z. (1998). Vloga in razvoj Andragoškega društva Slovenije v obdobju 1968–1991. Ljubljana: Andragoško društvo Slovenije.

Krajnc, A. in drugi (1992). Kako smo snovali Slovensko univerzo za tretje življenjsko obdobje. Ljubljana: Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje.

Šantej, A. (2009). Razvoj in poslanstvo Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje. *Andragoška spoznanja*, 15(3), 22–30.